

EIROPAS PARLAMENTS

2014 - 2019

Sesijas dokuments

A8-0060/2015

24.3.2015

*****I**

ZIŅOJUMS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1215/2009, ar ko ievieš ārkārtas tirdzniecības pasākumus tām valstīm un teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības asociācijas un stabilizācijas procesu, un aptur tās piemērošanu attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu
(COM(2014)0386 – C8-0039/2014 – 2014/0197(COD))

Starptautiskās tirdzniecības komiteja

Referents: *Goffredo Maria Bettini*

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums

- * Apspriežu procedūra
- *** Piekrišanas procedūra
- ***I Parastā likumdošanas procedūra (pirmais lasījums)
- ***II Parastā likumdošanas procedūra (otrais lasījums)
- ***III Parastā likumdošanas procedūra (trešais lasījums)

(Norādītā procedūra pamatojas uz akta projektā ierosināto juridisko pamatu.)

Grozījumi akta projektā

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti divās slejās

Svītrotās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** kreisajā slejā. Aizstātās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** abās slejās. Jauno tekstu iezīmē ***treknā slīprakstā*** labajā slejā.

Pirms katra grozījuma ievietotā informācijas bloka pirmā un otrā rinda norāda uz attiecīgo teksta daļu izskatāmajā akta projektā. Ja grozījums attiecas uz spēkā esošu aktu, ko paredzēts grozīt ar akta projektu, informācijas blokā papildus iekļauj trešo un ceturto rindu, kurās attiecīgi norāda spēkā esošo aktu un atbilstīgo teksta vienību tajā.

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti kā konsolidēts teksts.

Jaunās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā***. Svītrotās teksta daļas iezīmē ar simbolu ■ vai pārsvītro. Aizstātās teksta daļas iezīmē, ierakstot jauno tekstu ***treknā slīprakstā*** un izdzēšot vai pārsvītrojot aizstāto tekstu.

Tas neattiecas uz tīri tehniska rakstura grozījumiem, kurus izdara attiecīgie dienesti, gatavojot galīgo tekstu. Tie netiek iezīmēti.

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS	5
PASKAIDROJUMS.....	13
ĀRLIETU KOMITEJAS ATZINUMS	17
PROCEDŪRA.....	22

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1215/2009, ar ko ievieš ārkārtas tirdzniecības pasākumus tām valstīm un teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības asociācijas un stabilizācijas procesu, un aptur tās piemērošanu attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu (COM(2014)0386 – C8-0039/2014 – 2014/0197(COD))

(Parastā likumdošanas procedūra: pirmais lasījums)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei (COM(2014)0386),
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 2. punktu un 207. panta 2. punktu, saskaņā ar kuriem Komisija tam ir iesniegusi priekšlikumu (C8-0039/2014),
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 3. punktu,
 - ņemot vērā Reglamenta 59. pantu,
 - ņemot vērā Starptautiskās tirdzniecības komitejas ziņojumu un Ārlietu komitejas atzinumu (A8-0060/2015),
1. pieņem pirmajā lasījumā turpmāk izklāstīto nostāju;
 2. prasa Komisijai priekšlikumu iesniegt vēlreiz, ja tā ir paredzējusi šo priekšlikumu būtiski grozīt vai aizstāt ar citu tekstu;
 3. uzdod priekšsēdētājam Parlamenta nostāju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu parlamentiem.

Grozījums Nr. 1

Regulas priekšlikums

2. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(2) Regula (EK) Nr. 1215/2009 neparedz iespēju uz laiku apturēt ārkārtas tirdzniecības pasākumu piešķiršanu gadījumos, kad šo pasākumu izmantotāji nopietni un sistemātiski pārkāpj cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipus. Ir lietderīgi ieviest šādu

Grozījums

(2) Regula (EK) Nr. 1215/2009 neparedz iespēju uz laiku apturēt ārkārtas tirdzniecības pasākumu piešķiršanu gadījumos, kad šo pasākumu izmantotāji nopietni un sistemātiski pārkāpj cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipus. Ir lietderīgi ieviest šādu

iespēju, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad kādā no valstīm un teritorijām, kuras piedalās Eiropas Savienības stabilizācijas un asociācijas procesā vai ir ar to saistītas, nopietni un sistemātiski tiek pārkāpti cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipi, var ātri rīkoties.

iespēju, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad kādā no valstīm un teritorijām, kuras piedalās Eiropas Savienības stabilizācijas un asociācijas procesā vai ir ar to saistītas, nopietni un sistemātiski tiek pārkāpti cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipi, var ātri rīkoties. ***Lai panāktu progresu pievienošanās procesā, ir jāievēro demokrātijas principi, tiesiskums, cilvēktiesības un jāaizsargā minoritātes.***

Grozījums Nr. 2

Regulas priekšlikums 5. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(5) Kopš stabilizācijas un asociācijas procesa sākšanas ir noslēgti Stabilizācijas un asociācijas nolīgumi ar visām iesaistītajām Rietumbalkānu valstīm, izņemot Bosniju un Hercegovinu un Kosovu³. ***Padome 2013. gada jūnijā ir pilnvarojusi Komisiju sākt*** sarunas par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar Kosovu.

³ Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovs neatkarības deklarāciju.

Grozījums Nr. 3

Regulas priekšlikums 7. apsvērums

Grozījums

(5) Kopš stabilizācijas un asociācijas procesa sākšanas ir noslēgti Stabilizācijas un asociācijas nolīgumi ar visām iesaistītajām Rietumbalkānu valstīm, izņemot Bosniju un Hercegovinu un Kosovu³. Sarunas par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar Kosovu ***tika noslēgtas 2014. gada maijā, un nolīgums tika parafēts 2014. gada jūlijā.***

³ Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovs neatkarības deklarāciju.

Komisijas ierosinātais teksts

(7) Tomēr Bosnija un Hercegovina vēl nav piekritusi pielāgot tirdzniecības koncesijas, kas piešķirtas saskaņā ar pagaidu nolīgumu, lai ņemtu vērā preferenciālo tradicionālo tirdzniecību starp Horvātiju un Bosniju un Hercegovinu Centrāleiropas brīvās tirdzniecības nolīguma (CBTN) ietvaros. Gadījumā, ja līdz šīs regulas pieņemšanai Eiropas Savienība un Bosnija un Hercegovina nebūs parakstījušas un provizoriski piemērojušas vienošanos par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumā un pagaidu nolīgumā paredzēto tirdzniecības koncesiju pielāgošanu, Bosnijai un Hercegovinai piešķirtās preferences būtu jāaptur no 2016. gada 1. janvāra. Tiklīdz Bosnija un Hercegovina un Eiropas Savienība būs parakstījušas un provizoriski piemērojušas vienošanos par tirdzniecības koncesiju pielāgošanu pagaidu nolīgumā, minētās preferences būtu jāatjauno,

Grozījums

(7) Tomēr Bosnija un Hercegovina vēl nav piekritusi pielāgot tirdzniecības koncesijas, kas piešķirtas saskaņā ar pagaidu nolīgumu, lai ņemtu vērā preferenciālo tradicionālo tirdzniecību starp Horvātiju un Bosniju un Hercegovinu Centrāleiropas brīvās tirdzniecības nolīguma (CBTN) ietvaros. Gadījumā, ja līdz šīs regulas pieņemšanai Eiropas Savienība un Bosnija un Hercegovina nebūs parakstījušas un provizoriski piemērojušas vienošanos par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumā un pagaidu nolīgumā paredzēto tirdzniecības koncesiju pielāgošanu, Bosnijai un Hercegovinai piešķirtās preferences būtu jāaptur no 2016. gada 1. janvāra. Tiklīdz Bosnija un Hercegovina un Eiropas Savienība būs parakstījušas un provizoriski piemērojušas vienošanos par tirdzniecības koncesiju pielāgošanu pagaidu nolīgumā, minētās preferences būtu jāatjauno, ***Bosnijas un Hercegovinas iestādēm un Komisijai būtu divkārt jācenšas līdz 2016. gada 1. janvārim saskaņā ar pagaidu nolīgumu rast savstarpēji pieņemamu risinājumu, jo īpaši pārrobežu tirdzniecības jomā.***

Grozījums Nr. 4

**Regulas priekšlikums
7.a apsvērums (jauns)**

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(7a) Būtu jāņem vērā attiecīgo Rietumbalkānu valstu un teritoriju nepārtrauktā virzība uz dalību Eiropas Savienībā, kā arī tas, ka Horvātija jau ir pievienojusies Eiropas Savienībai un ka līdz ar to ir jāpielāgo ar Bosniju un Hercegovinu noslēgtais pagaidu nolīgums. Šajā sakarībā būtu arī jāņem

*vērā Ārlietu padomes 2014. gada
15. decembra secinājumos paustā
Savienības nepārprotamā apņemšanās
atbalstīt Bosnijas un Hercegovinas ES
perspektīvu. Šajos secinājumos tika
atkārtoti norādīts, ka Bosnijas un
Hercegovinas politiskajai vadībai būtu
visu attiecīgo iestāžu darbā jāiekļauj
integrācijai Eiropas Savienībai
nepieciešamās reformas un ka būtu
jāpanāk visu pār valdības līmeņu
funkcionalitāte un efektivitāte, lai Bosnija
un Hercegovina varētu sagatavoties
gaidāmajai dalībai ES.*

Grozījums Nr. 5

Regulas priekšlikums 7.b apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

*(7b) Eiropas Savienība saglabā
apņemšanos atbalstīt Bosnijas un
Hercegovinas Eiropas perspektīvu un
sagaida, ka valsts politiskā vadība īstenos
reformas ar mērķi veicināt funkcionālas
iestādes un nodrošināt līdzvērtīgas
tiesības trijām vēsturiskajām tautām un
visiem Bosnijas un Hercegovinas
pilsoņiem,*

Grozījums Nr. 6

Regulas priekšlikums 1. pants – -1. punkts (jauns) Regula (EK) Nr. 1215/2009 14.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

*-1) Regulā iekļauj šādu apsvērumu:
„(14a) Lai nodrošinātu, ka šīs regulas*

piemērošana tiek pienācīgi demokrātiski uzraudzīta, Komisijai būtu jādeleģē pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu attiecībā uz nepieciešamajiem grozījumiem un I un II pielikuma tehniskajiem pielāgojumiem, ņemot vērā grozījumus kombinētās nomenklatūras kodos un TARIC apakšnodaļās, kā arī attiecībā uz nepieciešamajiem pielāgojumiem, ņemot vērā tirdzniecības preferences, kas piešķirtas saskaņā ar citu vienošanos starp Savienību un šajā regulā minētajām valstīm un teritorijām, un attiecībā uz šajā regulā paredzēto priekšrocību apturēšanu, ja netiek ievērots nosacījums par efektīvu administratīvo sadarbību, lai novērstu krāpšanu, nosacījums par cilvēktiesību un tiesiskuma principu ievērošanu, kā arī nosacījums par efektīvu ekonomisko reformu veikšanu un reģionālās sadarbības uzsākšanu.

Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī. Komisijai, sagatavojot un izstrādājot deleģētos aktus, būtu jānodrošina vienlaicīga, savlaicīga un atbilstīga attiecīgo dokumentu nosūtīšana Eiropas Parlamentam un Padomei. Komisijai būtu jāsniedz pilnīga informācija un dokumentācija par tās sanāksmēm ar valstu ekspertiem saistībā ar deleģēto aktu sagatavošanu un īstenošanu. Šajā sakarībā Komisijai būtu jānodrošina, ka Eiropas Parlaments tiek pienācīgi iesaistīts, izmantojot uz iepriekšēju pieredzi citās politikas jomās balstītu paraugpraksi, lai Eiropas Parlamentam radītu labākos iespējamus apstākļus deleģēto aktu turpmākas uzraudzības veikšanai.”;

Pamatojums

Kopš Regulas (EK) Nr. 1215/2009 pieņemšanas tajā ir veikti vairāki grozījumi. Deleģētos aktus ieviesa ar Regulu Nr. 1336/2011, kurā diemžēl netika iekļauts apsvērums, kurā

izskaidrotu to izmantošanu. Referents ierosina deleģētos aktus izmantot arī citos gadījumos, lai Komisija varētu pienācīgi demokrātiski uzraudzīt pamatregulas piemērošanu. Tas būtu skaidri jānorāda attiecīgajā apsvērumā, kurā ņemta vērā Parlamenta un Padomes Kopīgā vienošanās par deleģētajiem aktiem.

Grozījums Nr. 7

Regulas priekšlikums

1. pants – 1.a punkts (jauns)

Regula (EK) Nr. 1215/2009

2. pants – 3. punkts

Spēkā esošais teksts

3. Ja kāda valsts vai teritorija neievēro **1. vai 2. punktu**, Komisija, pieņemot īstenošanas aktus, var pilnībā vai daļēji apturēt attiecīgās valsts vai teritorijas tiesības izmantot šajā regulā noteiktās priekšrocības. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 8. panta 4. punktā.

Grozījums

1.a) Regulas 2. panta 3. punktu groza šādi:

„3. Ja kāda valsts vai teritorija neievēro **1. punkta a) vai b) apakšpunktu**, Komisija, pieņemot īstenošanas aktus, var pilnībā vai daļēji apturēt attiecīgās valsts vai teritorijas tiesības izmantot šajā regulā noteiktās priekšrocības. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 8. panta 4. punktā.”;

Pamatojums

Regulas 6. grozījumā referents ierosina piemērot deleģēto aktu procedūru attiecībā uz preferenču apturēšanu gadījumos, kad netiek ievērots nosacījums par efektīvu administratīvo sadarbību, lai novērstu krāpšanu, nosacījums par cilvēktiesību un tiesiskuma principu ievērošanu, kā arī nosacījums par efektīvu ekonomisko reformu īstenošanu un iesaistīšanos reģionālajā sadarbībā. Tādēļ ir jāgroza 2. panta 3. punkts, lai šajos trīs gadījumos izslēgtu īstenošanas aktu piemērošanu.

Grozījums Nr. 8

Regulas priekšlikums

1. pants – 1.b punkts (jauns)

Regula (EK) Nr. 1215/2009

7. pants – c punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

1.b) Regulas 7. pantā iekļauj šādu punktu:

„c) attiecīgās valsts vai teritorijas tiesību izmantot šajā regulā noteiktās priekšrocības pilnīgu vai daļēju apturēšanu gadījumā, ja attiecīgā valsts vai teritorija neievēro šīs regulas 2. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā un 2. panta 2. punktā paredzētos nosacījumus.”;

Pamatojums

Referents ierosina piemērot deleģēto aktu procedūru attiecībā uz preferenču apturēšanu gadījumos, kad netiek ievērots nosacījums par efektīvu administratīvo sadarbību, lai novērstu krāpšanu, nosacījums par cilvēktiesību un tiesiskuma principu ievērošanu, kā arī nosacījums par efektīvu ekonomisko reformu īstenošanu un iesaistīšanos reģionālajā sadarbībā. Referents uzskata, ka Komisijai šajos trīs gadījumos ir dota pārāk liela rīcības brīvība un ka ir vajadzīga pārējo likumdevēju iestāžu iesaistīšanās. (Skatīt arī paskaidrojumu.)

Grozījums Nr. 9

Regulas priekšlikums

1. pants – 1.c punkts (jauns)

Regula (EK) Nr. 1215/2009

10. pants – 1. punkts – ievadfrāze

Spēkā esošais teksts

1. Ja Komisija konstatē pietiekamus pierādījumus par krāpšanu vai par to, ka nav nodrošināta administratīvā sadarbība, kas vajadzīga, lai pārbaudītu izcelsmes apliecinājumu, vai ja ievērojami palielinās eksports uz Kopieni, pārsniedzot parasto ražošanas līmeni un parasto eksporta daudzumu, vai arī ja valstis un teritorijas, kas minētas 1. pantā, neievēro 2. panta **1. punktu**, tā var veikt pasākumus, lai pilnīgi vai daļēji uz trim mēnešiem atliktu šajā regulā paredzēto režīmu, ar noteikumu, ka tā vispirms ir:

Grozījums

1.c) Regulas 10. panta 1. punkta ievaddaļu groza šādi:

„1. Ja Komisija konstatē pietiekamus pierādījumus par krāpšanu vai par to, ka nav nodrošināta administratīvā sadarbība, kas vajadzīga, lai pārbaudītu izcelsmes apliecinājumu, vai ja ievērojami palielinās eksports uz Kopieni, pārsniedzot parasto ražošanas līmeni un parasto eksporta daudzumu, vai arī ja valstis un teritorijas, kas minētas 1. pantā, neievēro 2. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu, tā var veikt pasākumus, lai pilnīgi vai daļēji uz trim mēnešiem atliktu šajā regulā paredzēto režīmu, ar noteikumu, ka tā vispirms ir:”;

Pamatojums

Ņemot vērā ierosinājumu izmantot deleģētos aktus gadījumos, kad ir jāaptur preferences, jo

iesaistīta valsts vai teritorija nav izpildījusi nosacījumu par efektīvu administratīvo sadarbību, lai novērstu krāpšanu, kā arī nosacījumu par cilvēktiesību un tiesiskuma principa ievērošanu, attiecīgi būtu jāgroza arī drošības klauzula par preferenču pagaidu apturēšanu ar īstenošanas aktiem.

PASKAIDROJUMS

Komisijas priekšlikuma pamatojums

ES un Rietumbalkānu valstu savstarpējā tirdzniecība ir liberalizēta ar vairākiem stabilizācijas un asociācijas nolīgumiem (SAN) un ar Bosniju un Hercegovinu noslēgto pagaidu nolīgumu (PN). Turklāt Kosova (ar kuru vēl nav noslēgts SAN) un viss attiecīgais reģions gūst labumu no autonomajiem tirdzniecības pasākumiem (ATP), kurus ES īsteno kopš 2000. gada. Šīs vienaspusējās preferences piešķir gandrīz visiem šo valstu un teritoriju produktiem neierobežotu beznodokļu piekļuvi ES tirgum. Atšķirībā no SAN, kuros preferences piešķir abas puses, ATP ir vienaspusējs preferenciālās tirdzniecības režīms par labu Rietumbalkāniem. SAN paredzētās tarifu liberalizācijas un Regulā (EK) Nr. 1215/2009 piešķirtās preferences darbības jomas atšķiras, jo īpaši lauksaimniecības produktu jomā. ATP paredzētā lauksaimniecības produktu tirdzniecības liberalizācija ir plašāka nekā tā, ko paredz SAN/PN režīms.

Komisijas iesniegtajā priekšlikumā ir paredzēti trīs būtiski grozījumi pamata Regulā (EK) Nr. 1215/2009.

1. Pašreizējo preferenču termiņa pagarināšana līdz 2020. gada beigām

Termiņa pagarināšanas mērķis ir sniegt saņēmējvalstīm vairāk laika, lai pamatregulā paredzētās preferences pielāgotu SAN/PN paredzētajām preferencēm.

2. Tā sauktās „cilvēktiesību klauzulas” ieviešana ATP regulā

Šī klauzula ļauj apturēt preferences gadījumos, kad kāda no saņēmējvalstīm nopietni un sistemātiski pārkāpj cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipus.

3. Iespējama ATP apturēšana Bosnijai un Hercegovinai no 2016. gada 1. janvāra

Pēc Horvātijas pievienošanās Eiropas Savienībai 2013. gada 1. jūlijā Bosnija un Hercegovina vēl nav piekritusi pielāgot pagaidu nolīgumu, lai ņemtu vērā preferenciālo tradicionālo tirdzniecību starp Horvātiju un Bosniju un Hercegovinu, kas paredzēta Centrāleiropas brīvās tirdzniecības nolīgumā (CBTN), kurš regulēja tirdzniecību starp šīm abām valstīm pirms 2013. gada 1. jūlija. Līdz ar to preferenciālās kvotas, par kurām 2008. gadā tika noslēgts pagaidu nolīgums attiecībā uz 27 ES dalībvalstīm, tagad izmanto 28 ES dalībvalstis (pēc principa “kas pirmais ierodas, tas pirmais arī saņem”). ES izmantotā metodika, kas paredz grozīt tirdzniecības nolīgumus pēc ES paplašināšanās, pamatojas uz tradicionālo tirdzniecību starp jauno ES dalībvalsti un valsti, kurai ar ES ir noslēgts tirdzniecības nolīgums. Visas CBTN noslēgušās Rietumbalkānu valstis, izņemot Bosniju un Hercegovinu, ir piekritušas šai metodikai un ir pabeigušas sarunas, lai grozītu nolīgumus ar ES.

Pēc trijām sarunu kārtām ar Bosniju un Hercegovinu vienošanās netika panākta. Bosnija un Hercegovina nepiekrīt ES metodikai un uzskata, ka tā nevar palielināt preferences tradicionālās tirdzniecības apjomam. Saskaņā ar Bosnijas un Hercegovinas viedokli, tas varētu notikt tikai gadījumā, ja ES piedāvātu papildu koncesijas.

Ņemot vērā strupceļā nonākušo situāciju un kaitējumu ES tirdzniecības interesēm, Komisija ierosina nevis automātiski pagarināt Bosnijai un Hercegovinai paredzētos ATP, bet gan izvirzīt nosacījumu, ka tos pagarinās tikai tad, ja Bosnija un Hercegovina piekritīs ES metodikai attiecībā uz pagaidu nolīguma pielāgošanu. Bosnijai un Hercegovinai paredzētās preferences tiks atjaunotas pēc tam, kad Bosnija un Hercegovina un ES vienosies par nolīgumu attiecībā uz tirdzniecības koncesiju pielāgošanu, to parakstīs un provizoriski piemēros.

Nosacījumi preferenču izmantošanai

Pamatregulā, jo īpaši tās 2. panta 1. punktā, ir paredzēti vairāki nosacījumi preferenču režīma izmantošanai:

a) jāatbilst “noteiktas izcelsmes izstrādājumu” definīcijai, kas izklāstīta Regulā (EEK) Nr. 2454/93;

b) saņēmējvalstīm ir jāizvairās ieviest jaunus nodokļus vai līdzīgus maksājumus attiecībā uz importu, kura izcelsme ir Kopienā;

c) saņēmējvalstīm ir jāiesaistās efektīvā administratīvā sadarbībā ar Kopienu, lai novērstu jebkādas krāpšanas iespējas.

Komisijas priekšlikumā ir ieviests ceturtais nosacījums, tā sauktā „cilvēktiesību klauzula”. Līdz ar to preferenču režīma izmantošana ir atkarīga arī no šāda nosacījuma:

d) saņēmējiem ir jāatturas no iesaistīšanās nopietnos un sistemātiskos cilvēktiesību pārkāpumos, tostarp attiecībā uz galvenajām darba tiesībām un demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipiem.

Turklāt pamatregulas 2. panta 2. punktā ir paredzēts vēl viens nosacījums preferenču režīma izmantošanai — *saņēmējvalstīm jābūt gatavām veikt efektīvas ekonomiskas reformas un uzsākt reģionālo sadarbību ar citām Rietumbalkānu valstīm, jo īpaši izveidojot brīvās tirdzniecības zonas.*

Saskaņā ar pamatregulas 2. panta 3. punktu, tad, ja šie nosacījumi netiek ievēroti, Komisija, pieņemot īstenošanas aktus, var pilnībā vai daļēji apturēt tiesības izmantot šajā regulā noteiktās preferences.

Ierosinātie grozījumi

Deleģētie akti

Viens no galvenajiem referenta ierosināto grozījumu mērķiem ir aizstāt īstenošanas aktus ar deleģētajiem aktiem lēmumā par preferenču apturēšanu gadījumā, kad netiek ievēroti **2. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā un 2. panta 2. punktā** paredzētie nosacījumi, proti:

Regulas 1. panta 2. punkts:

c) saņēmējvalstīm ir jāiesaistās efektīvā administratīvā sadarbībā ar Kopienu, lai novērstu

jebkādas krāpšanas iespējas;

d) valstīm un teritorijām, kas minētas 1. pantā, ir jāatturas no iesaistīšanās nopietnos un sistemātiskos cilvēktiesību pārkāpumos, tostarp attiecībā uz galvenajām darba tiesībām un demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipiem (ierosināts ar šo Komisijas priekšlikumu);

Regulas 2. panta 2. punkts:

saņēmējvalstīm jābūt gatavām veikt efektīvas ekonomiskas reformas un uzsākt reģionālo sadarbību ar citām [Rietumbalkānu] valstīm [..], jo īpaši izveidojot brīvās tirdzniecības zonas.

Likumdevējiem, izvēloties starp deleģētajiem aktiem (LESD 290. pants) un īstenošanas aktiem (LESD 291. pants), būtu galvenokārt jāņem vērā tas, **cik liela rīcības brīvība tiks sniegta Komisijai**, jo īpaši skatoties, kāds ir **attiecīgās politikas uzraudzības apjoms**.

Referents uzskata, ka Komisijai ir dota pārāk liela rīcības brīvība izlemt par preferenču apturēšanu iepriekš minētajos gadījumos, jo tā pārsniedz pamatregulas noteikumu vienkāršu izpildi, pamatojoties uz objektīvu novērtējumu, šādu iemeslu dēļ:

- pamataktā nav noteikti precīzi kritēriji, pēc kuriem novērtēt, vai ir ievēroti iepriekšminētie nosacījumi, līdz ar to nenovēršami ir jāveic subjektīvs novērtējums, kas ir vairāk nekā vienkārša izpilde;
- saskaņā ar 2. panta 3. punktu apturēšanas apjoms nav skaidri noteikts (preferences var apturēt pilnībā vai daļēji), neparedzot precīzus kritērijus, pēc kuriem noteikt apturēšanas apjomu;
- pamatregulas 2. panta 3. punktā turklāt ir noteikts, ka Komisija var apturēt paredzētās preferences — līdz ar to Komisija var izlemt preferences nemaz neapturēt.

Referents uzskata, ka **šo trīs nosacījumu kombinācija Komisijai sniedz ievērojamu rīcības brīvību** lēmuma pieņemšanā par preferenču apturēšanu. Tas ietver subjektīvu novērtējumu un pārsniedz īstenošanas darbības jomu. **Tādējādi šāds lēmums būtu jāpieņem ar deleģētajiem aktiem, kas nodrošina pienācīgu uzraudzību no abu likumdevēju iestāžu puses.**

Attiecībā uz citiem pamatregulā paredzētajiem nosacījumiem Komisijai ir daudz šaurāka rīcības brīvība, jo kritēriji, pēc kuriem novērtē šo nosacījumu ievērošanu, piemēram, 2. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā un 2. panta 2. punktā, ir daudz objektīvāki. Līdz ar to referents piekrīt, ka šajos gadījumos īstenošanas aktu izmantošana ir pieņemama.

Turklāt referents pamatregulā ievieš apsvērumu, kurā ir izskaidrota deleģēto aktu izmantošana. Kopš Regulas (EK) Nr. 1215/2009 pieņemšanas tajā ir veikti vairāki grozījumi. Deleģēto aktus ieviesa ar Regulu Nr. 1336/2011, kurā diemžēl netika iekļauts apsvēruma, kurā izskaidrotu to izmantošanu. Referents ierosina deleģētos aktus izmantot arī citos gadījumos, lai Komisija varētu pienācīgi demokrātiski uzraudzīt pamatregulas piemērošanu. Tas būtu skaidri jānorāda attiecīgajā apsvērumā, kurā ņemta vērā Parlamenta un Padomes Kopīgā vienošanās par deleģētajiem aktiem.

Pārējie grozījumi

ES un Bosnija un Hercegovina tiek mudinātas panākt vienošanos par pagaidu nolīguma ar ES pielāgošanu pēc Horvātijas pievienošanās Eiropas Savienībai, lai nepieļautu Bosnijai un Hercegovinai paredzēto preferenču apturēšanu no 2016. gada 1. janvāra.

Referents arī uzskata, ka ir jāuzsver Rietumbalkānu valstu progress virzībā uz lielāku ES integrāciju, kā arī jaunākie Padomes secinājumi attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu.

Secinājumi

Galvenais referenta ierosināto grozījumu mērķis ir apstiprināt ES patieso un dziļo apņemšanos veicināt šajā regulā minēto valstu un teritoriju turpmāku integrāciju Eiropas Savienībā, tām piešķirot vienpusējas tirdzniecības preferences. ES integrācijas process viennozīmīgi ir sarežģīts uzdevums šādu lēmumu pieņemušajām valstīm, tomēr tas ir efektīvākais instruments, kā panākt stabilitāti šajā reģionā. Līdz ar to šādas koncesijas vai to iespējama apturēšana ir jāuztver kā papildu impulss, lai paātrinātu Izaugsmes paktā minētās politiskās un sociālekonomiskās reformas, kas ir nepieciešamas, lai Rietumbalkānu valstis varētu izpildīt Kopenhāgenas kritērijus un *aquis communautaire* prasības. Tādēļ referents mudina Bosniju un Hercegovinu pielāgot pagaidu nolīgumu attiecībā uz preferenciālo tirdzniecību ar Horvātiju pēc tās pievienošanās Eiropas Savienībai 2013. gada 1. jūlijā un vienlaikus aicina puses ņemt vērā abpusējās intereses, lai panāktu risinājumu, kas apmierinātu gan ES, gan CBTN dalībvalstis.

11.3.2015

ĀRLIETU KOMITEJAS ATZINUMS

Starptautiskās tirdzniecības komitejai

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1215/2009, ar ko ievieš ārkārtas tirdzniecības pasākumus tām valstīm un teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības asociācijas un stabilizācijas procesu, un aptur tās piemērošanu attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu (COM(2014)0386 – C8-0039/2014 – 2014/0197(COD))

Atzinuma sagatavotājs: *Cristian Dan Preda*

ĪSS PAMATOJUMS

Komisijas priekšlikums par vēl pieciem gadiem — līdz 2020. gada 31. decembrim — pagarināt autonomos tirdzniecības pasākumus attiecībā uz Rietumbalkānu valstīm un teritorijām, kas iesaistījušās stabilizācijas un asociācijas procesā, ir vērtējams atzinīgi. Šis preferenciālās tirdzniecības režīms ir palīdzējis Rietumbalkānu valstīm palielināt eksportu uz ES. 2013. gadā ES bija reģiona lielākā tirdzniecības partnere gan importa (72,7 %), gan eksporta (81,8 %) ziņā. Šīs tirdzniecības preferences kopā ar noslēgtajiem divpusējiem nolīgumiem veicina ekonomisko tuvināšanos Eiropas Savienībai un tādējādi sekmē politisko stabilitāti un ekonomikas attīstību visā reģionā. Šie pasākumi būtu arī jāskata mūsu Rietumbalkānu politikas plašākā kontekstā, proti, mūsu galīgais mērķis būtu šīs valstis tuvināt Eiropas Savienībai.

Komisija ar šo priekšlikumu arī cenšas novērst nepilnības Regulā Nr. 1215/2009, proti, to, ka tajā nav iekļauta cilvēktiesību klauzula, kas ļauj apturēt tirdzniecības preferenču piemērošanu gadījumā, ja kādā no stabilizācijas un asociācijas procesa valstīm un teritorijām tiek pārkāpti cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipi. Lai gan šī doma ir vērtējama atzinīgi, jo tādējādi tiek praktiski piemērots LESD 21. panta 1. punkts un realizēts pienākums integrēt cilvēktiesību jautājumu ES ārējā darbībā, atzinuma sagatavotājs nav pilnībā apmierināts ar Komisijas priekšlikuma teksta redakciju. Pieņemamāks būtu šīs klauzulas pozitīvs formulējums, kas atbilstu Kopenhāgenas kritērijiem. Turklāt, ja šīs klauzulas aktivizēšanai tiek noteikts pārāk augsts maksimālais limits, tā varētu nedarboties. Atzinuma sagatavotājs vēlētos uzsvērt, ka Eiropas Parlamentam kā vienai no likumdevējām iestādēm un kā budžeta lēmējietādei, kā arī iestādei, kurai ir svarīga nozīme attiecībās ar kandidātvalstīm, ir tiesības pilnībā izmantot savas prerogatīvas gadījumos, kad ir jāpieņem lēmums par tirdzniecības preferenču piemērošanas apturēšanu. Atzinuma sagatavotājs uzskata, ka plašākā

perspektīvā šķiet nepieciešams radīt lielāku skaidrību un konsekveni attiecībā uz cilvēktiesību klauzulu iekļaušanu preferenciālās tirdzniecības režīmos.

Visbeidzot, Komisijas priekšlikumā ir ņemts vērā tas, ka Bosnija un Hercegovina vēl nav piekritusi pielāgot tirdzniecības koncesijas, kas tika piešķirtas pagaidu nolīgumā ar ES par tirdzniecību un ar tirdzniecību saistītiem jautājumiem pēc Horvātijas pievienošanās ES. Ja līdz gada beigām šajā jautājumā netiks panākta vienošanās, 2016. gada 1. janvārī varētu apturēt saskaņā ar šo regulu Bosnijai un Hercegovinai piešķirto preferenču piemērošanu.

Atzinuma sagatavotājs tomēr vēlētos uzsvērt, ka Bosnijas un Hercegovinas tirdzniecības preferenču piemērošanas apturēšana būtu vērtējama kā stimuls, kas palīdzēs atrisināt pašreizējās domstarpības ar ES saistībā ar pagaidu nolīguma pieņemšanu. Atzinuma sagatavotājs cer, ka Bosnijas un Hercegovinas jaunizveidotās iestādes izmantos pozitīvo stimulu, ko sniedz jaunā ES pieeja attiecībā uz šo valsti, kuru Ārlietu padome pieņēma 2014. gada 15. decembrī, lai atrisinātu arī šo pagaidām neatrisināto jautājumu.

GROZĪJUMI

Ārlietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Starptautiskās tirdzniecības komiteju ņemt vērā šādus grozījumus:

Grozījums Nr. 1

Regulas priekšlikums

2. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(2) Regula (EK) Nr. 1215/2009 neparedz iespēju uz laiku apturēt ārkārtas tirdzniecības pasākumu piešķiršanu gadījumos, kad šo pasākumu izmantotāji **nopietni un sistemātiski** pārkāpj cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipus. Ir lietderīgi ieviest šādu iespēju, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad kādā no valstīm un teritorijām, kuras piedalās Eiropas Savienības stabilizācijas un asociācijas procesā vai ir ar to saistītas, **nopietni un sistemātiski** tiek pārkāpti cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipi, var ātri rīkoties.

Grozījums

(2) Regula (EK) Nr. 1215/2009 neparedz iespēju uz laiku apturēt ārkārtas tirdzniecības pasākumu piešķiršanu gadījumos, kad šo pasākumu izmantotāji pārkāpj cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipus. Ir lietderīgi ieviest šādu iespēju, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad kādā no valstīm un teritorijām, kuras piedalās Eiropas Savienības stabilizācijas un asociācijas procesā vai ir ar to saistītas, tiek pārkāpti cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipi, var ātri rīkoties. ***Lai gūtu sasniegumus pievienošanās procesā, ir jāievēro demokrātijas principi, tiesiskums, cilvēktiesības un jāaizsargā minoritātes.***

Pamatojums

Tā kā valstīm, kas vēlas pievienoties Eiropas Savienībai, ir jāievēro Kopenhāgenas kritēriji, ir svarīgi dokumentā ieviest klauzulu, saskaņā ar kuru var rīkoties, ja nopietni un sistemātiski tiek pārkāpti cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipi. Šāda klauzula būtu jāpaplašina, lai iekļautu galvenās darba tiesības un vides standartus un tādējādi veicinātu un aizsargātu cilvēktiesības un ilgtspējīgas attīstības principus un palīdzētu valstīm pielāgoties Kopienas tiesību sistēmai.

Grozījums Nr. 2

Regulas priekšlikums

5. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(5) Kopš stabilizācijas un asociācijas procesa sākšanas ir noslēgti Stabilizācijas un asociācijas nolīgumi ar visām iesaistītajām Rietumbalkānu valstīm, izņemot Bosniju un Hercegovinu un Kosovu³. ***Padome 2013. gada jūnijā ir pūlvarojusi Komisiju sākt*** sarunas par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar Kosovu.

³ Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovs neatkarības deklarāciju.

Grozījums

(5) Kopš stabilizācijas un asociācijas procesa sākšanas ir noslēgti Stabilizācijas un asociācijas nolīgumi ar visām iesaistītajām Rietumbalkānu valstīm, izņemot Bosniju un Hercegovinu un Kosovu³. Sarunas par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar Kosovu ***tika pabeigtas 2014. gada maijā, un nolīgums tika parafēts 2014. gada jūlijā.***

³ Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovs neatkarības deklarāciju.

Grozījums Nr. 3

Regulas priekšlikums

7.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(7.a) Bosnijas un Hercegovinas jaunievēlētajām iestādēm būtu jāizmanto iespēja, ko sniedz atjaunotā Savienības politikas pieeja Bosnijai un Hercegovinai, un jānoslēdz vienošanās par Stabilizācijas un asociācijas nolīguma un pagaidu

*nolīguma pielāgošanu, lai ņemtu vērā
Horvātijas pievienošanos Eiropas
Savienībai un saglabātu preferenciālo
tradicionālo tirdzniecību.*

Grozījums Nr. 4

Regulas priekšlikums

1. pants – 1. daļa – 1. punkts

Regula (EK) Nr. 1215/2009

2. pants – 1. punkts – d apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

„d) valstīm un teritorijām, kas minētas
1. pantā, ir *jāatturas no iesaistīšanās
nopietnos un sistemātiskos cilvēktiesību
pārkāpumos, tostarp attiecībā uz
galvenajām darba tiesībām un
demokrātijas un tiesiskuma
pamatprincipiem.*”

Grozījums

„d) valstīm un teritorijām, kas minētas
1. pantā, ir *jāievēro demokrātijas principi,
cilvēktiesības un pamatbrīvības, un
tiesiskuma principi.*”

PROCEDŪRA

Virsraksts	Ārkārtas tirdzniecības pasākumi tām valstīm un teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības asociācijas un stabilizācijas procesu, un to piemērošanas apturēšana attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu
Atsauces	COM(2014)0386 – C8-0039/2014 – 2014/0197(COD)
Atbildīgā komiteja Datums, kad paziņoja plenārsēdē	INTA 3.7.2014
Atzinumu sniedza Datums, kad paziņoja plenārsēdē	AFET 3.7.2014
Atzinumu sagatavoja Iecelšanas datums	Cristian Dan Preda 22.9.2014
Izskatīšana komitejā	24.2.2015
Pieņemšanas datums	9.3.2015
Galīgais balsojums	+: 29 –: 15 0: 21
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Lars Adaktusson, Michèle Alliot-Marie, Nikos Androulakis, Petras Auštrevičius, Amjad Bashir, Bas Belder, Goffredo Maria Bettini, Elmar Brok, Klaus Buchner, James Carver, Fabio Massimo Castaldo, Lorenzo Cesa, Aymeric Chauprade, Andi Cristea, Arnaud Danjean, Mark Demesmaeker, Georgios Epitideios, Eugen Freund, Michael Gahler, Richard Howitt, Sandra Kalniete, Manolis Kefalogiannis, Tunne Kelam, Afzal Khan, Janusz Korwin-Mikke, Eduard Kukan, Ilhan Kyuchyuk, Arne Lietz, Barbara Lochbihler, Sabine Lösing, Andrejs Mamikins, Ramona Nicole Mănescu, David McAllister, Jean-Luc Mélenchon, Tamás Meszerics, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Pier Antonio Panzeri, Demetris Papadakis, Kati Piri, Andrej Plenković, Cristian Dan Preda, Jozo Radoš, Sofia Sakorafa, Alyn Smith, Charles Tannock, Eleni Theoharous, László Tőkés, Ivo Vajgl, Johannes Cornelis van Baalen, Geoffrey Van Orden, Hilde Vautmans, Boris Zala
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Nicolas Bay, Reinhard Bütikofer, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Gabrielius Landsbergis, Juan Fernando López Aguilar, Antonio López-Istúriz White, David Martin, Helmut Scholz, Traian Ungureanu, Janusz Zemke
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Eric Andrieu

PROCEDŪRA

Virsraksts	Ārkārtas tirdzniecības pasākumi tām valstīm un teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības asociācijas un stabilizācijas procesu, un tā piemērošanas apturēšana attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu		
Atsauces	COM(2014)0386 – C8-0039/2014 – 2014/0197(COD)		
Datums, kad to iesniedza EP	26.6.2014		
Atbildīgā komiteja Datums, kad paziņoja plenārsēdē	INTA 3.7.2014		
Komitejas, kurām lūgts sniegt atzinumu Datums, kad paziņoja plenārsēdē	AFET 3.7.2014		
Referenti Iecelšanas datums	Goffredo Maria Bettini 3.9.2014		
Izskatīšana komitejā	5.11.2014	24.2.2015	19.3.2015
Pieņemšanas datums	19.3.2015		
Galīgais balsojums	+: 31 -: 6 0: 0		
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	William (The Earl of) Dartmouth, Maria Arena, Tiziana Beghin, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Santiago Fisas Ayxelà, Yannick Jadot, Ska Keller, Alexander Graf Lambsdorff, Gabriellus Landsbergis, Bernd Lange, Emmanuel Maurel, Emma McClarkin, Alessia Maria Mosca, Franck Proust, Viviane Reding, Matteo Salvini, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Joachim Starbatty, Adam Szejnfeld, Iuliu Winkler		
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Bendt Bendtsen, Goffredo Maria Bettini, Victor Boștinăru, Dita Charanzová, Aymeric Chauprade, Danuta Maria Hübner, Pedro Silva Pereira, Davor Ivo Stier, Jarosław Wałęsa, Pablo Zalba Bidegain		
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Seb Dance, Jean-Luc Schaffhauser, Marco Valli		
Iesniegšanas datums	24.3.2015		